

Μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες

Δυσλεξία

Δυσλεξία

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Κρατάτε το ρυθμό διδασκαλίας αργό και εστιασμένο**, για να δίδεται χρόνος στους μαθητές να απορροφούν το νόημα του μαθήματος και τη γλώσσα που χρησιμοποιείται. Ζητήστε από τους μαθητές να εξηγήσουν συγκεκριμένα σημεία από το μάθημα για να σιγουρευτείτε ότι τα έχουν κατανοήσει.
2. **Αξιοποιήστε τα talέντα και τα δυνατά σημεία των μαθητών με δυσλεξία.** Για παράδειγμα, εάν ένας μαθητής έχει ταλέντο στο θέατρο, εισάγετε περισσότερα παιχνίδια ρόλων στο μάθημα.
3. **Δώστε οδηγίες για το πώς να αντιμετωπίζουν καθημερινές δραστηριότητες με τρόπο συστηματικό.** Τα παιδιά με δυσλεξία συχνά χρειάζονται βοήθεια για να συγυρίσουν το συρτάρι τους ή τα παιχνίδια τους, να ντυθούν, να ψάξουν για κάτι που έχουν χάσει, να φτιάξουν τη σχολική τους τσάντα, να δέσουν τα κορδόνια ή τη γραβάτα τους.
4. **Χρησιμοποιείτε δύο διαφορετικά χρώματα όταν διορθώνετε εργασία μαθητή** όταν δεν το κάνετε στην παρουσία του. Για παράδειγμα, ένα χρώμα για διορθώσεις ως προς το περιεχόμενο και άλλο χρώμα για ορθογραφία και παρουσίαση. Διορθώστε ορθογραφικά λάθη μόνο για σημεία που έχουν διδαχθεί στο συγκεκριμένο μάθημα.
5. **Χρησιμοποιήστε διαφορετικά χρώματα για να χωρίσετε τον πίνακα σε διάφορα μέρη.** Αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά να εντοπίζουν λέξεις και να τις αντιγράφουν.
6. **Διαβάστε κάθε λέξη ή πρόταση δύο φορές.** Εξηγήστε το νόημα των λέξεων ή χρησιμοποιήστε εικόνες κειμένου με τελείες και κόμματα. Αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά με δυσλεξία να κατανοήσουν το κείμενο που διαβάζουν. Τα δυσλεκτικά παιδιά δυσκολεύονται στην κατανόηση κειμένων, συνεπώς είναι σημαντικό να εξηγούμε το νόημα ενός κειμένου.
7. **Δώστε στα παιδιά με δυσλεξία τα βιβλία ή τα κείμενα που πρέπει να διαβάσουν σε ομάδες από πριν**, για να έχουν περισσότερο χρόνο για εξάσκηση. Αυτό θα τα βοηθήσει να προετοιμαστούν και να συμμετέχουν στο μάθημα και να μην κάθονται παθητικά.
8. **Χρησιμοποιείτε τον πίνακα για να υπενθυμίσετε σημεία**, αλλά όχι για μεγάλες εργασίες.
9. **Δώστε αρκετό χρόνο στους μαθητές να διαβάσουν από τον πίνακα.**
10. **Χρησιμοποιείτε καθαρές γραμματοσειρές, χωρίς καλλιγραφίες, όπως Arial ή Comic Sans.** Χρησιμοποιείτε χαρτί σε απαλά χρώματα ή μπεζ, αντί λευκό, για τους μαθητές με δυσλεξία.
11. **Δίνετε φύλλα εργασίας που δυσκολεύουν σταδιακά και που ανταποκρίνονται στις**

διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών σας με δυσλεξία.

[Πηγή: Dyslexia Friendly Pack (BDA, no date)]

Οδηγίες για το Σχολείο (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Ανακοίνωση / Πινακίδα στο Σχολείο

Αναρτήστε πινακίδες με εικόνες που να δείχνουν διάφορα μέρη του σχολείου, όπως τραπεζαρία, τουαλέτες, καντίνα, γραφείο διευθυντή, αυλή, αίθουσα εκπαιδευτικών, έξοδος κινδύνου, γυμναστήριο, κλπ.

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

Βάλτε τους μαθητές με δυσλεξία σε ζευγάρια με άλλους μαθητές κατά τη διάρκεια απαιτητικών δραστηριοτήτων. Οργανώστε την τάξη με τρόπο που ο μαθητής με δυσλεξία να κάθεται κοντά στον εκπαιδευτικό για να επιτυγχάνεται πιο τακτική επαφή βλέμματος.

Προσαρμογή στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

Ζητήστε από τους εκπαιδευτικούς να κάνουν τις απαραίτητες προσαρμογές στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Για παράδειγμα, να εστιάσουν σε ένα μαθησιακό στόχο, να δίδουν σύντομα φύλλα εργασίας με βαθμιαία δυσκολία (BBC active, 2010).

Πειθαρχία

Ενημερωθείτε για τους παράγοντες συμπεριφοράς μαθητών με δυσλεξία όταν εφαρμόζετε τον κώδικα συμπεριφοράς του σχολείου. Πριν λάβετε κάποια απόφαση ως προς τη συμπεριφορά τους, λάβετε περισσότερες πληροφορίες για το ιστορικό τους από κατάλληλα άτομα. Για παράδειγμα, κάποιοι μαθητές με δυσλεξία αισθάνονται άσχημα στο σχολείο και έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση. Αυτό μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά τους, κάνοντάς τους να συμπεριφέρονται ως ο «κλόουν» της τάξης για να κρύψουν τις δυσκολίες τους.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις / Εκδρομές / Κατασκηνώσεις / Σχολικές Ανταλλαγές / Ταξίδια στο Εξωτερικό

Ορίστε άτομα υπεύθυνα για τους μαθητές με δυσλεξία, οι οποίοι να είναι σε θέση να βοηθούν τους μαθητές όταν χρειάζεται, για παράδειγμα όταν πρέπει να διασταυρώσουν το δρόμο με ασφάλεια. Οι μαθητές με δυσλεξία συχνά δυσκολεύονται να προσανατολιστούν ή να ακολουθήσουν οδηγίες ή μπερδεύουν το δεξιά με το αριστερά και τις πλευρές του δρόμου.

Εργασία για το σπίτι

Μειώστε τον όγκο των γραπτών εργασιών όπως η ορθογραφία. Για παράδειγμα, αντί για τρεις προτάσεις για ορθογραφία, μπορείτε να αναθέσετε μία ή δύο σε μαθητές με δυσλεξία. Ζητάτε από τους δυσλεκτικούς μαθητές να κάνουν φωνακτή ανάγνωση μόνο όταν αισθάνονται άνετα. Εναλλακτικά, ζητήστε τους να διαβάζουν σιωπηλά, με το δικό τους ρυθμό.

Γονείς / Σύλλογοι Γονέων

Διοργανώστε συναντήσεις ανάμεσα στους γονείς και το προσωπικό κάθε μία ή δύο βδομάδες για να συζητήσετε την πρόοδο των μαθητών και να ενδυναμώσετε τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι. Αυτό θα βοηθήσει στον έλεγχο της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι σχέσεις με τους συμμαθητές του, η συμπεριφορά του στο σπίτι και η αυτοεκτίμησή του.

Ασφάλεια

Ορίστε άτομα υπεύθυνα για τους μαθητές με δυσλεξία, οι οποίοι να είναι σε θέση να βοηθούν τους μαθητές όταν χρειάζεται, για παράδειγμα όταν πρέπει να διασταυρώσουν το δρόμο με ασφάλεια. Οι μαθητές με δυσλεξία συχνά δυσκολεύονται να προσανατολιστούν ή να ακολουθήσουν οδηγίες, ή μπερδεύουν το δεξιά με το αριστερά και τις πλευρές του δρόμου.

Σχολικοί Εορτασμοί / Εκδηλώσεις / Δραστηριότητες

Συμπεριλάβετε τους δυσλεκτικούς μαθητές σε εκδηλώσεις διαφοροποιώντας το ρόλο και τη συνεισφορά τους. Για παράδειγμα, αντί να απομνημονεύσουν ένα ποίημα, αξιοποιήστε το ταλέντο τους στο θέατρο.

Σχολικές Αγορές

Εξοπλίστε τις τάξεις με μαθητές με δυσλεξία με διάφορα υλικά και εξελιγμένη τεχνολογία, όπως τάμπλετ και προβολείς, για να επιτυγχάνονται οι μαθησιακοί στόχοι (BDA, no date).

Υποστήριξη Μαθητών

Προσφέρετε επιπρόσθετη βοήθεια στην τάξη, παρέχοντας βοηθούς ή συνοδούς για στήριξη της εκμάθησης των μαθητών με δυσλεξία (BDA, 2012).

Επαγγελματική Επιμόρφωση Δασκάλων/Καθηγητών

1. **Παρέχετε εκπαίδευση στους εκπαιδευτικούς**, όπως για παράδειγμα από υπηρεσίες εκπαιδευτικής ψυχολογίας ή οργανώσεις για τη δυσλεξία. Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με δυσλεξία, τα σημάδια για έγκαιρη αναγνώριση και αξιολόγηση, και θα δώσει πρακτικές συμβουλές για να στηρίξουν πιο αποτελεσματικά τους δυσλεκτικούς τους μαθητές στην τάξη (Armstrong and Squires, 2014).
2. **Διοργανώστε συνδιδασκαλίες για τους εκπαιδευτικούς σας για να λάβουν ανατροφοδότηση** με εισηγήσεις για στρατηγικές στήριξης μαθητών με δυσλεξία, και να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αναλογιστούν τον τρόπο διδασκαλίας τους (Villa, Thousand and Nevin, 2008).

Τεχνολογία

Εξοπλίστε τις τάξεις με δυσλεκτικούς μαθητές με διάφορα υλικά και εξελιγμένη τεχνολογία, όπως τάμπλετ και προβολείς, για να επιτυγχάνονται οι μαθησιακοί στόχοι (BDA, no date).

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός: «Η Δυσλεξία είναι μια μαθησιακή δυσκολία που επηρεάζει κυρίως τις δεξιότητες που σχετίζονται με την ακριβή και συνεχή ανάγνωση λέξεων και την ορθογραφία. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δυσλεξίας είναι η δυσκολία στη φωνολογική επίγνωση, στη λεκτική μνήμη και στην ταχύτητα λεκτικής επεξεργασίας. Η δυσλεξία εμφανίζεται σε άτομα από όλο το φάσμα νοητικών ικανοτήτων. Θεωρείται μια κατηγορία χωρίς αυστηρά πλαίσια. Συχνά παρουσιάζεται συνδυασμός δυσκολιών σε γλωσσικό επίπεδο, κινητικό συντονισμό, νοητικό υπολογισμό, συγκέντρωση και προσωπική οργάνωση, αλλά αυτά τα χαρακτηριστικά δεν αποτελούν από μόνα τους ενδείξεις για δυσλεξία. Μια καλή ένδειξη για τη σοβαρότητα δυσλεκτικών δυσκολιών μπορεί να επιτευχθεί εξετάζοντας πώς αντιδρά το άτομο στην κατάλληλη παρέμβαση» (Rose review, 2009, p.30).

[Πηγή: General signs: Dyslexia Friendly Pack, BDA (2012, pp.4-5)]

Κατά τη διάρκεια της σχολικής του σταδιοδρομίας, ένα παιδί με δυσλεξία μπορεί να:

- Φαίνεται έξυπνο και ευφυές με πολύ καλή έκφραση αλλά δυσκολεύεται να διαβάσει, να γράψει ή να εκφράσει τις σκέψεις του γραπτώς.
- Χαρακτηρίζεται χαζό, απρόσεκτο, τεμπέλικο, ανώριμο, ότι «δεν προσπαθεί αρκετά» ή ότι έχει «πρόβλημα συμπεριφοράς».
- Ξεχωρίζει για την επίδοσή του σε ορισμένους τομείς όπως θέατρο, τέχνη, μουσική, αθλητισμός, σχέδιο, μηχανική, συζήτηση.
- Είναι αδέξιο.

- Δρα ως ο «κλόουν της τάξης» για να κρύψει αυτό που οι συμμαθητές τους βλέπουν ως σχολική αποτυχία.
- Απομονώνεται, κάθεται στο πίσω μέρος της τάξης και δεν συμμετέχει.
- Μπορεί να κάνει ένα πράγμα κάθε φορά πολύ καλά, αλλά δυσκολεύεται να θυμηθεί ολόκληρη τη διαδικασία.
- Έχει απλανές βλέμμα όταν κάποιος μιλά γρήγορα.
- Πηγαίνει σπίτι κουρασμένο κάθε μέρα λόγω της υπέρμετρης προσπάθειας που καταβάλλει για μάθηση.
- Είναι θύμα εκφοβισμού.
- Δυσκολεύεται να διατηρήσει τη συγκέντρωσή του. Φαίνεται «υπερδραστήριο» ή «αφηρημένο».
- Μαθαίνει καλύτερα εμπειρικά μέσα από παρουσιάσεις, πειράματα, παρατήρηση και εποπτικά μέσα (πολυαισθητηριακή διδασκαλία).

Σημάδια Δυσλεξίας στη Γραπτή Εργασία

- Χαμηλό επίπεδο γραπτής εργασίας σε σύγκριση με την προφορική επίδοση
- Ασυγύριστη εργασία, με πολλές σβησμένες λέξεις
- Συχνό μπέρδεμα γραμμάτων / αριθμών που μοιάζουν (π.χ. θ/9, 3/ε)
- Διαφορετική ορθογραφική αποτύπωση μιας λέξης στην ίδια γραπτή εργασία
- Δυσκολία με σημεία στίξης και γραμματική
- Γράφει όπως ακούει ή με παράξενη ορθογραφία, που δεν συνάδει με τις αναμενόμενες δεξιότητες της ηλικίας του.

Σημάδια Δυσλεξίας στην Ανάγνωση

- Αργή πρόοδος στην ανάγνωση
- Δυσκολία να συνδυάσει γράμματα
- Αδυναμία να αναγνωρίσει γνωστές λέξεις
- Αποφεύγει την ανάγνωση, ιδιαίτερα τη φωνακτή ανάγνωση
- Αφήνει πίσω λέξεις ή γραμμές καθώς διαβάζει, ή προσθέτει λέξεις
- Δυσκολεύεται να εντοπίσει τα κύρια σημεία ενός κειμένου (δυσκολίες κατανόησης).

Σημάδια Δυσλεξίας στην Οργάνωση και στη Συμπεριφορά

- Δυσκολία στην εκμάθηση της ώρας
- Αδυναμία στην οργάνωση χρόνου
- Δυσκολία στην οργάνωση και στη μνήμη (π.χ. στην κατ' οίκον εργασία)
- Μπερδεύει την κατεύθυνση, το δεξιά και το αριστερά
- Ελλιπής συγκέντρωση
- Δυσκολία στην εκτέλεση οδηγιών
- Κλόουν της τάξης ή πρόκληση αναστάτωσης για να κρύψει τις δυσκολίες του

Δυνατά Σημεία Δυσλεξίας

- Καινοτόμος τρόπος σκέψης
- Σκέψη ευρύτερης εικόνας
- Δυνατές οπτικές δεξιότητες
- Δημιουργικό ταλέντο

Ο μαθητής που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην ανάγνωση μπορεί να παρουσιάζει τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:

- Αργή πρόοδος στην ανάγνωση
- Δυσκολία να συνδυάσει γράμματα
- Αποφεύγει την ανάγνωση, ιδιαίτερα τη φωνακτή ανάγνωση
- Αφήνει πίσω λέξεις ή γραμμές καθώς διαβάζει ή προσθέτει λέξεις
- Δυσκολεύεται να εντοπίσει τα κύρια σημεία ενός κειμένου (δυσκολίες κατανόησης).

Ιστοσελίδες και Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης

Dyslexia Action: www.dyslexiaaction.org.uk

Beating Dyslexia.com: <http://www.beatingdyslexia.com/>

International Dyslexia Association: <http://www.interdys.org/>

British Dyslexia Association: <http://www.bdadyslexia.org.uk/>

Multisensory instruction: <https://www.understood.org/en/school-learning/partnering-with-children/school/instructional-strategies/multisensory-instruction-what-you-need-to-know>

Dyslexia friendly pack (DFA), British Dyslexia Association (2012): <http://www.bdadyslexia.org.uk/common/ckeditor/filemanager/userfiles/Educator/Resources/dfs-gpg-abridged.pdf>

Methods of Differentiation in classrooms: <http://www.bbcactive.com/BBCActiveIdeasandResources/MethodsofDifferentiationintheClassroom.aspx>

School leadership: collaboration, communication, shared vision and commitment (learning log available to be downloaded):

<http://www.advanced-training.org.uk/module4/M04U01C.html#>

Χρήσιμα Ακαδημαϊκά Περιοδικά

Annals of Dyslexia. Available at: <http://www.springer.com/linguistics/languages+and+literature/journal/11881> London Library.

British Journal of Educational Psychology and *British Psychology Journal, Cognition*. Available at: *British Psychological Society* (<http://www.bps.org.uk>).

Dyslexia Journal. Available at: <http://eu.wiley.com/>

Αναφορές

Armstrong, D. and Squires, G., (2014). *Key Perspectives on Dyslexia: An essential text for educators*. Routledge.

Hoppey, D., & McLeskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education*, 46(4), 245-256

Reid, G., (2012). *Dyslexia and inclusion: classroom approaches for assessment, teaching and learning*. Routledge.

Rose, J., (2009). Identifying and teaching children and young people with dyslexia and literacy difficulties: An independent report.

Siegel, L.S., (2006). Perspectives on dyslexia. *Paediatrics & child health*, 11(9), p.581.

Squires, G. and McKeown, S., 2006. *Supporting Children with Dyslexia 2nd Edition*. Bloomsbury Publishing.

Villa, R. Thousand, J., & Nevin, A. (2008). *A Guide to Co-Teaching: Practical Tips for Facilitating Student Learning* (2nd. Ed.). Thousand Oaks, California: Corwin Pres. (800) 818- 7243